

# Stefan Moysa

---

"Praktisches Bibellexikon", wyd.  
Anton Grabner-Haider,  
Freiburg-Basel-Wien 1969 : [recenzja]

---

Collectanea Theologica 41/1, 209

---

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej [bazhum.muzhp.pl](http://bazhum.muzhp.pl), gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

*Praktisches Bibellexikon*, wyd. Anton GRABNER-HAIDER, Freiburg-Basel-Wien 1969, Herder, k. 1276.

Słownik ten odbiega w swoich założeniach od podobnych dzieł znajdujących się dotychczas w użyciu. Podczas gdy tamte bowiem mają przede wszystkim na celu dokładną analizę materiału biblijnego i stosują ścisłą metodę historyczną i filologiczną, ten słownik chce ułatwić spotkanie czytelnika z Biblią. Wiadomo bowiem, że Pismo św. powstało w obcym nam kontekście kulturowym i dla współczesnego człowieka jest w znacznej mierze niezrozumiałe. Tymczasem jednak, jeżeli kontakt czytelnika z Pismem św. ma być prawdziwy, musi on się zapytać, w jaki sposób Bóg za pośrednictwem słów Biblii przemawia do niego w chwili obecnej i co dla niego oznacza aktualne spotkanie z Jezusem Chrystusem. To spotkanie nie realizuje się w pierwszym rzędzie przez zrozumienie pojęć i zdań biblijnych, ale przez życie chrześcijańskie. Dlatego też świat wiary biblijnej musi być przełożony w świat wiary i pojęć człowieka, który aktualnie spotyka się z Biblią. Dokonywanie tego przekładu stanowi właśnie proces hermeneutyczny.

Słownik więc podaje dane biblijne, jak imiona miejscowości, fakty historyczne itp. Podaje również pojęcia teologii biblijnej celem określenia zasadniczej struktury wiary. Te dane są konieczne, aby stworzyć solidną bazę wyjściową. Nacisk jednak położony jest na aktualizację posłannictwa biblijnego. Dlatego dużą wagę zwraca się na historię form, która genetycznie tłumaczy powstanie tekstów, a także na historię porównawczą religii, która pozwala znaleźć związki nieraz dość silne, między światem biblijnym a innymi religijnymi światami. Najbardziej rozbudowane są jednak hasła hermeneutyczne. Autorzy rozpatrują teksty biblijne pod kątem widzenia problematyki aktualnej. Na przykład takie pojęcie jak „emancypacja” nie istnieje w Biblii, ale dzisiejszemu pojęciu emancypacji odpowiada pewna biblijna treść, którą autorzy starają się wydobyć.

Szczupłość miejsca nie pozwoliła na szersze rozwinięcie haseł, w których podane są wiadomości podstawowe oparte na najnowszych osiągnięciach wiedzy egzegetycznej. Jednak np. hasła *Formgeschichte*, *Redaktionsgeschichte*, *Entmythologisierung*, *Hermeneutik* są małymi traktatami, które pozwalają zorientować niefachowca w tych zasadniczych dzisiaj metodach biblijnych mających szerokie zastosowanie w interpretacji Pisma św. Zapoznanie się z nimi pozwala również ocenić, ile światła nowe metody rzucają na Pismo św., że chodzi przede wszystkim o uwydatnienie prawdy teologicznej, która nie obawia się osiągnąć prawdziwej wiedzy. Poza właściwym materiałem słownik zawiera szczupły, ale podstawowy wybór literatury Starego i Nowego Testamentu, wykaz najważniejszych dat historii biblijnej oraz 8 map kolorowych. Cenne usługi może również oddać tak zwany klucz do Pisma św. umieszczony na początku. Jest to podział poszczególnych ksiąg Pisma św. według treściowych perykop. Zaraz po nim znajduje się wykaz najważniejszych haseł dotyczących historii form, historii religii i hermeneutyki.

Na koniec należy wyrazić zadowolenie, że słownik jest wspólnym dziełem zarówno katolickich i ewangelickich biblistów. Gdyby nie byli oni wymienieni w piśmie autorów wraz z przynależnością wyznaniową, trudno byłoby ich odróżnić po sposobie pisania opracowań. Mamy więc jeszcze jeden więcej dowód, że biblistyka jest dziedziną, w której porozumienie między społecznościami kościelnymi postępuje najszybciej.

Ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

†Konrad ALGERMISSEN, *Konfessionskunde*, 8 wydanie na nowo opracowali Heinrich Fries, Wilhelm de Vries SJ, Erwin Iserloh, Laurentius Klein OSB, Kurt Keinath, Paderborn 1969, Verlag Bonifatius-Druckerei, s. 886.